

OTSUS

16.03.2015 nr 5.1-5/15-007

Koondumisele nr 5/2015 Pharma Group OÜ / Osühing Folium loa andmine

Koondumine

18.02.2015 esitas Pharma Group OÜ (edaspidi Pharma Group) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Pharma Group ning füüsilised isikud Mihhail Nikitin (isikukood 38904150226) ja Sergei Nikitin (isikukood 38308180249) 17.02.2015 aktsiate ostu-müügilepingu (edaspidi Leping). Lepingust tulenevalt omandab Pharma Group 100% osaluse Osühingus Folium (edaspidi Folium).

Tehingu tulemusena kuulub Folium koondumise teate esitanud äriühingu Pharma Group valitseva mõju alla konkurentsiseaduse (edaspidi KonkS) § 2 lg 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lg 1 p 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 20.02.2015 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes "Ametlikud Teadaanded". Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 kohaselt on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 kohaselt on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Pharma Group ja Folium.

Pharma Group (registrikood 12011919) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omab valitsevat mõju valdusettevõtja Pharma Holding OÜ, mille üle omakorda omab valitsevat mõju KT Holding OÜ. KT Holding OÜ üle omab valitsevat mõju Pharmaswed AB.

Pharma Groupi põhitegevuseks on apteegiteenuse osutamine Eestis. Pharma Groupile kuulub Eestis enne Foliumi üle valitseva mõju omandamist kokku 66 apteeki, mis kõik tegutsevad „Südameapteegi“ kaubamärgi all.

Folium (registrikood 11035349) on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omavad koondumise eelselt ühiselt valitsevat mõju füüsilised isikud Mihhail Nikitin ja Sergei Nikitin. Foliumi põhitegevuseks on apteegiteenuse osutamine. Folium omab Tallinnas Lasnamäel üldapteeki, millel on kaks haruapteeki (Lasnamäel ja Maardus).

Õiguslik hinnang

Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lg 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Vastavalt KonkS § 24 lg 7 juhul, kui eelneva kahe aasta jooksul on üks ja sama ettevõtja või samasse kontserni kuuluv ettevõtja omandanud valitseva mõju ettevõtjate üle, kes tegutsevad Eestis ühes ja samas majandusharus, peab selle ettevõtja käive, kelle üle omandatakse valitsev mõju, sisaldama ka nende ettevõtjate käivet, kelle üle on valitsev mõju omandatud koondumisele eelneva kahe aasta jooksul.

Võttes arvesse, et Pharma Group on eelneva kahe aasta jooksul omandanud valitseva mõju mitmete ravimite jaemüügiga tegelevate äriühingute üle ning lähtudes KonkS § 24 lg 7 sätestatud täiendavast käibekriteeriumist, ületavad koondumise osaliste käibed KonkS § 21 lg 1 sätestatud käibemäärasid ning seega kuulub käesolev koondumine kontrollimisele.

Kaubaturud

KonkS § 3 lg 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Koondumise osalised tegelevad mõlemad apteegiteenuse osutamisega. Ravimiseaduse § 29 lg 1 kohaselt on apteegiteenus ravimite jaemüük või muul viisil väljastamine koos sellega kaasneva nõustamisega ravimite sihipäraseks ja ratsionaalseks kasutamiseks ning kasutaja teavitamisega ravimi õigest ja ohutust kasutamisest ja säilitamisest ning ravimite ekstemporaalne ja seeriaviisiline valmistamine ja jaendamine.

Ravimiseaduse § 30 lg 1 kohaselt jagunevad apteegid üld-, veterinaar- ja haiglaapteekideks. Käesoleva koondumise osalised tegelevad mõlemad üldapteekide poolt apteegiteenuse osutamisega.

Apteegiteenuse osutamise kaubaturg on määratletav läbi tegevusloa omajate. Ravimiseaduse § 29 lg 2 kohaselt on apteegiteenuse osutamine lubatud ainult sellekohase tegevusloaga apteegis ja selle struktuuriüksuses ning arvestades eri liiki apteekidele kehtestatud piiranguid.

Konkurentsiamet on oma varasemates otsustes leidnud, et kuna kõik apteegiteenuse loa omajad omavad seadusest tulenevat kohustust müüa kõiki Eestis registreeritud müügiloaga ravimeid, on lõpptarbija (ostja) seisukohalt ühe apteegi poolt osutatav apteegiteenus (ravimite jaemüügi teenus) täielikult asendatav teise apteegiteenuse tegevusloa omaja poolt osutatava apteegiteenusega¹.

Üldapteekide poolt müüdavatest kaupadest moodustasid ravimid vastavalt Raviameti ülevaatele 2014. aastal 75%. Lisaks ravimitele müüakse apteekides toidulisandeid ja loodustooteid, konsumeerkaupu (hügieenitarbed, kosmeetikatooted jne) ning esmaabivahendeid. Koondumise teate kohaselt moodustas ravimite jaemüügi käive koondumise osaliste käibest u 75-80%. Seega koosneb koondumise osaliste poolt osutatav apteegiteenus peamiselt ravimite jaemüügi teenusest. Käesoleva koondumise puhul käsitletakse apteegiteenusena kõigi apteegis müüdavate kaupade jaemüüki, kuid analüüsitakse konkurentsiolukorda ka kitsamalt piiritletud, st ravimite jaemüügi, kaubaturul.

Geograafiline turg hõlmab ala, kus koondumise osalised on seotud toodete ja teenuste pakkumisega ning kus konkurentsitingimused on piisavalt homogeenised. Geograafilise turu piiritlemisel lähtutakse eeldusest, et ostjal on võimalik mingi ala piires ligilähedasel samade kulutustega sama toodet või teenust osta, st ka kauba müügikohad võivad olla ostja seisukohalt omavahel asendatavad. Konkurentsiamet on varasemalt kasutanud ravimite jaemüügi kaubaturu geograafilise ulatuse piiritlemisel parameetrina tegevus- või haardepiirkonda, mis hõlmab apteegi ümber oleva territooriumi, millel asuvatel ostjatel on sõiduvahendi abil võimalik jõuda apteeki poole tunniga². Kirjeldatud põhimõtet on koondumise osaliste ning Konkurentsiameti hinnangul asjakohane kasutada geograafilise turu piiritlemiseks ka käesoleva koondumise puhul.

Piirkonnaks, kus tegutsevad mõlemad koondumise osalised, on Tallinna ja Harjumaa piirkond, kuna omandatav ettevõtja Folium osutab apteegiteenust Tallinnas ja Maardus asuvate apteekide kaudu.

Käesoleva koondumise puhul analüüsitakse konkurentsiolukorda ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal, mis on kitsaim võimalik käesoleva koondumise poolt mõjutatud apteegiteenuse osutamise kaubaturu segment.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006.a määruse nr 69 "Koondumise teate esitamise juhend" § 8 lg 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15-protsendilise ühise turuosa.

Koondumise teate kohaselt oli Raviameti andmetel³ Eestis 01.01.2014 seisuga 478 üldapteeki, millest 310 põhi- ja 168 haruapteeki. Tallinnas tegutses 130 apteeki ja Harjumaal 38 apteeki.

¹ Vt nt 23.11.2005.a otsus nr 54-KO, 18.01.2007.a otsus nr 3-KO, 26.04.2007.a otsus nr 16-KO, 08.05.2008.a nr 3.1-8/08-020KO, 19.12.2011.a otsus nr 5.1-5/11-031, 02.08.2012.a otsus nr 5.1-5/12-024.

² Vt eelmine.

³ <http://www.raviamet.ee/apteegistatistika>.

Ravimiameti andmetele tuginedes oli 2014 Tallinna ja Harjumaal üldapteekide kogukäive u 142 miljonit eurot, millest ravimite jaemüük moodustas u 103 miljonit eurot. Koondumise teate kohaselt oli Pharma Groupi käive ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal 2014. aastal u [...] miljonit eurot ja turuosa [10-20]%. Foliumi käive ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal oli 2014. aastal [...] miljonit eurot ja turuosa u [0-5]%. Koondumise osaliste turuosad kokku ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal moodustasid 2014. aastal [10-20]% ning seega on tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga.

Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevale ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Koondumise osaliste turuosa kokku ravimite jaemüügi kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal oli 2014. aastal [10-20]%.

Koondumise teate kohaselt on koondumise osaliste suuremad konkurendid ravimite jaemüügi ja apteegiteenuse osutamise kaubaturul Tallinnas ja Harjumaal Terve Pere Apteek OÜ, BENU Apteek Eesti OÜ ja Euroapteek OÜ. Seega tegutseb ravimite apteegiteenuse osutamise kaubaturul lisaks koondumise osalistele mitmeid ettevõtjaid.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1

Otsustan:

anda luba Pharma Group OÜ ja Osaühingu Folium koondumisele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates.

Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Märt Ots
Peadirektor

Konkurentsiameti 16.03.2015 otsuse nr 5.1-5/15-007 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Külliki Lugenberg/ 26.03.2015